

XQ və “Ulduz” jurnalının “Ayrı söhbət” layihəsi

Arif Babayev: sənətin də, söhbətin də arifi

“Xalq qəzeti” ilə “Ulduz” ədəbi-bədii jurnalının “Xalq qəzeti” TV ilə yayımlanan və qəzetdə təqdim edilən “Ayrı söhbət” layihəsinin növbəti qonağı görkəmli xanəndə, Xalq artisti Arif Babayevdir.

“Ulduz”un baş redaktoru Qulu Ağsəs ustad sənətkar, musiqi professoru Arif Babayevlə söhbəti onun evində aparıb. “Xalq qəzeti” TV-də efirə getmiş həmin söhbəti təqdim edirik.

– Arif müəllim, xoş gördük, necəsiniz?

– Xoş gəlmisiniz. Səsim biraz zəifləyib, qalan hər şey yaxşıdır. Çox şad oldum gəlişinizə.

– Sizin səsiniz yaddaşımızda musiqi möhürü kimi həkk olunub. Həç nə sizin səsinizə xələl gətirə bilməz.

– Səsi görək qoruyasan, külək, soyuq hava ona pis təsir edir. Konsert zamanı soyuq olanda xırıltı yaranır və bu da çətinlik törədir. Ona görə də xanəndəlik çox çətin sənət sayılır. Uzun illərdir mən buna şahidəm, çox çətindir.

– Siz ömrünüzü idmançı kimi yaşamırsınız. Necə ki, idmançı öz formasını qoruyur, siz də səsinizi saxlamaq üçün sağlam həyat sürmüşünüz. Nə gəldi yeməmisiniz, vaxtında yatıb-durmusunuz, səsinizə qulluq etmişiniz.

– Dedikləriniz tamamilə doğrudur, səsi səhnədə əsgər kimi qorumaq lazımdır.

– Arif müəllim, deyirlər, siz səsi peşəkarlıqdan üstün tutursunuz.

– Səs Allah vergisidir, o, təkcə sənin

– Bəli, doğulduğum yerdir Ağdam. Lənətə gəlmiş ermənilər işğal etmişdilər torpağımızı. Ürəyimiz dağlanmışdı. Mən həmişə fikirləşirdim ki, torpaqlarımız alınacaq. Çox şükür ki, dövlət başçımız İlham Əliyevin müdrik siyasəti sayəsində torpaqlarımız işğaldan azad olundu, insanlarımız sevindi və mən bunu görə bildim. Allah şəhidlərimizə rəhmət eləsin, qazilərimize şəfa, ordumuza isə güc-qüvvət versin. Biz onların sayəsində öz torpaqlarımızda rahat gözə bilirik. Neyləyək, erməni viran qo-

yox, həm də xalqın, tamaşaçının. Peşəkarlığı məktəbdə öyrənmək olur, amma səs ya var, ya yoxdur. Onu qorumaq, sənətə çevirmək görəkdir.

– Siz xalq mahnılarının, muğamların və bəstəkar nəğmələrinin mahir ifaçısıdır. Hansısa bir məclisdə sizdən aşırıq havası oxumağı istəyən olubmu?

– Bəli, həm də çox oxumuşam. Saz yaxşı çalınanda, mən də oxuyanda, sanki, özümlə danışırım.

– Operada aşırıq rolu da oynayanda, yəqin oxumusunuz da...

– Bəli, baş rollardan biri olan Aşırıq Qəribi oynamışam və aşırıq kimi oxumuşam.

– Sizi ağırtaxtalı sənətkar kimi tanıyırlar. Həm müəllimlər, həm də tələbələr, sanki, sizdən çəkinirlər. Azərbaycanın ilk muğam professoru və kafedra müdirlisiniz. Bu, sizin xarakterinizi daha da ciddiləşdirib. Nizam-intizamlı, sözübütöv insansınız. Sizi operadan başqa yerdə təsəvvür edə bilmirik. Aktyorluq və Arif Babayev necə uyur?

– Operalarda çox oynamışam. Üzeyir bəyin əsərləri həmişə cavandır. O yaşayıb və daim yaşayacaq. Bu operalar həm də xanəndəni aktyora çevirir. Səhnədə rol aparmaq ayrı, oxumaq isə başqa olsa da, görək onları birləşdirməyi bacarasan.

– Məcnun rolunu oynamaq bu baxımdan çətindir. Çünki bunun üçün aktyorluq bacarığı lazımdır.

– Əlbəttə, öyrənmək lazımdır. Uzun illərdir operadayam. Səhnədə necə olmaq, xanəndə kimi necə oxumaq lazımdır, çox gözəl bilirəm. Bunu tələbələrim də öyrətmişəm.

– Bəzən deyirlər ki, əvvəlki səslər indi yoxdur. Xüsusilə Qarabağ səsləri. İndi, şükürlər olsun, Qarabağ qayıdıb. Sizcə, yenidən o səsləri eşidəcəyikmi? Əbülfəzin, Qədirin, Arifin, Səxavətin, Şahmahnının səsləri kimi... Yəni, torpaq, hava, su səsin yaranması vacibdir...

– Niyə də olmasın? Həyatı bilmək olmaz. Deyirlər ki, bəzi səslər əvəzsizdir. Ancaq gözəl ifa edən, yaradıcılıqla məşğul olan, gələcəyin xanəndəsi cavanlarımız olub, olacaq da. Hazırda elə cavan uşaqlarımız var ki, onlar tamaşaçılar tərəfindən xanəndə kimi sevilirlər.

– Qarabağa getdiniz. Xəyalınızdakı Ağdam, doğulub-böyüdüyünüz Sarımaçlı və gedib gördüyünüz yerlər sizdə necə hissələr yaratdı? TV verilişində sizin səfərinizə baxdım və gördüm ki, siz ermənilərin törətdiyi vəhşiliyi, barbarlığı bu dərəcədə təsəvvür etməmişsiniz.

– Sizə necə, Qarabağ Universitetindən dəvət gəlsə, gedərsinizmi?

– Onu gələcək göstərar. Sağ olsun, qədirbilən dövlətim, indiyə qədər mənə verilən dəyər var, çox razıyam. Lazım gəlsə Xankəndinə də gedərəm. Bir də ki, tələbəm ordadırsa, mən də ordayam, sənətim ordadır.

– Vikipediyada sizin tərcümeyi-halınıza baxıram, gənc ikən fəxri adlar almısınız – Əməkdar artist və Xalq artisti, professor... Demək olar ki, dövlət tərəfindən əksər ordenlərlə, medallarla təltif olunuz. Amma aydın məsələdir ki, Arif Babayevin çətin, ağır günləri də olub.

– Həyatın çətin günləri olduğu kimi, xoş günləri də var. Niyə gileylənirəm? Qarabağ yenidən qurulur, çox sevinirəm, alqışlayıram.

– Ağdamda sizə ev verilsəydi...

– Mənim Ağdamda evim var idi. İndi niyə olmasın.

– Ağdam alınandan sonra mən “Ağam!.. Adam!.. Ağdam!..” adlı şeirim yazdım. Ağdamlı müğənnilər, xanəndələr, dirijor Əyyub Quliyev, ağdamlı Seyid və digərləri o şeiri səsləndirmişdilər. İstəyirəm sizin üçün də oxuyum.

– Oxu.

– “Sən öl”ü, “sağ ol”u bəlli, yaranandan üzün bəri yasında Yasin oxunan, toyunda tufəng atılan – şəhərim!.. Şükür külünə, şükür qayıdış gününə! Sevincdən ağılımı çaşıb, yüz min dəliyənlən gəlirik. Bir “Uzundərə” havası çal, çıx Bərdə yoluna – Uzundərəyənlən gəlirik!..

– Çox sağ olun, gözəl yazmışınız.

– Pandemiya vaxtı AzTV-də bu barədə veriliş çəkəndə sizi tapa bilmədik. İstərdim ki, bir gün gəlib sizi çəksinlər və o şeirdən 2 bənd də olsa səsləndirəsiniz.

– Baş üstə!

– Bir gün “Moskva” qəzeti Rəşid Behbudovdan müsahibə almıuş. Sual olunur ki, Rəşid müəllim, siz SSRİ Xalq artisti-siniz, fəxri adlarınız var. Həyatınızda necə, narazı olduğunuz nə isə varmı? O da bu sualın qəsdən verildiyini düşünür. Deyir ki, mən hər şeydən razıyam. Müxbir əl çəkməyib dirəşəndə sənətkar deyir: Bəli, narazıyam, o da boyumun qısa olmasıdır. Sizin isə boyunuz, maşallah, ucadır. Amma yenə də, narazı olduğunuz nə isə varmı?

– Var. Elə muğamlarımız var ki, düşünürəm, kaş bunu başqa cür ifa edəydim.

– İfa etmədiyiniz üçün təəssüfləndiyiniz mahnı varmı?

– O qədər xalq mahnıları var ki... “Segah” üstündə xalq mahnıları var. Görək işlənsin, oxunsun.

– Hazırda mahnı bəstələyirsinizmi?

– Bəli, bəstəkarlıq iddiasında olmasam da, mahnılarımı ifa ediblər, indi də xalq mahnıları kimi yaşadırlar. Qoy, oxusunlar, yaşasın, mən də dinləyim.

– Bu yaşda eviniz həm də iş yerinizdir. İndi nəyə ifa edə bilərsinizmi?

– Bağışlayın, bunun üçün səhhətim yaxşı olmalıdır. Hələ ki, mümkün deyil.

Segah üstə bir çox mahnılarım var: “Bəh-Bəh”, “Gül açdı”, “Apardı sellər Saranı”, “Gəlmədi” və s. Hazırda tələbələrim də onları ifa edir. Dinləyirəm. Baxıram, sevinirəm.

– Bəlkə, yeni bəstələrinizdən də verəsiniz, oxusunlar.

– Əlbəttə, verirəm, oxuyurlar.

– İndiyə qədər sizi tarda ən yaxşı müşayiət edən, sözsüz anlayan kim olub?

– Sərvər İbrahimov, Həsən Dadaşov. Onlarla uzun müddət işləmişəm.

– Bir dəfə demişdiniz ki, indiki tarzənlər arada mahnını çox uzadırlar. Belələri ifaçını çaşıdırırlar, yorurlar...

– O olmamalıdır. Bəli, müşayiət etmək çox çətindir. Bəzi xanəndələr də oxuyanda tarzənlərə müdaxilə edirlər. Hər şeyin öz yeri var. Adlarını çəkməsəm də, gənc tarzənlərimiz, ifaçılarımız var ki, onlar gələcəyin böyük sənətkarı olacaqlar, adları tarixə düşəcəkdir.

– Arif müəllim, xanəndələrdən kimə həvəslə qulaq asırsınız?

– Hamıya qulaq asıram. Xüsusən Cabbara, Seyidə, Xan Şuşinskiyə... Allah hamısına rəhmət eləsin! Cavanlarımızdan da yaxşı xanəndələrimiz var. Yaxşı oxuyurlar.

– “Ayrı söhbət” verilişinin qonaqları sonda XQ-yə hədiyyə verirlər. Haqqında yazılan kitablar var. Mən də onlardan birini öz imzama sizə hədiyyə edirəm.

– Arif müəllim, çox sağ olun ki, bizə kifayət qədər vaxt ayırdınız.

– Siz də çox sağ olun ki, gəldiniz. Səhhətimdə narahatlıq olsa da sizi görməyimə çox şad oldum.

– Bir daha təşəkkür edirik.

Söhbəti apardı:

Qulu AĞSƏS,

şair-publisist,

“Ulduz” jurnalının baş redaktoru